

Keskisuuren kokoluokan tuulivoimaloiden luvitus 2025: uudet mahdollisuudet ja vaatimukset

2.12.2025

FarmiTuuli on Seinäjoen ammattikorkeakoulun ja Itikka Osuuskunnan yhteinen kehittämishanke, jonka tavoitteena on edistää keskisuurten tuulivoimaloiden käyttöönottoa maatiloilla ja pk-yrityksissä Etelä-Pohjanmaalla. Hanke purkaa luvitukseen ja käytäntöihin liittyviä esteitä, verkottaa toimijoita ja tukee maaseudun energiaomavaraisuutta sekä ilmastotavoitteita. FarmiTuuli on osa SEAMKin Muutoskykyiset maatalous- ja energiaratkaisut -tutkimusryhmän toimintaa.

FarmiTuuli-hankkeessa haastateltiin rakennusvalvontaviranomaisia Ilmajoen, Isokyrön, Kurikan, Lapuan ja Seinäjoen kunnista sekä kerättiin muuta taustatietoa keskisuuren kokoluokan tuulivoimaloiden luvituksesta (voimalan napakorkeus 20–80 m). Tarkastelun painopisteenä oli erityisesti 1.1.2025 voimaan astuvan uuden rakentamislain vaikutukset luvitusprosessiin sekä keskisuuren kokoluokan tuulivoimaloiden luvitusprosessiin liittyvät erityispiirteet, joita käsitellään tässä artikkelissa.

Uusi rakentamislaki ja kaksivaiheinen lupaprosessi

Vuoden 2025 alussa voimaan tullut rakentamislaki yhdisti aiemmat toimenpide- ja rakennusluvat rakentamisluvaksi (Rakentamislaki 2023, § 5–8). Luvanvaraisuuden ulkopuolelle jäävät kohteet eivät kuulu viranomaisten ennakkovalvontaan, vaan rakentajan oma vastuu korostuu. Laki mahdollistaa kaksivaiheisen

lupaprosessin, jossa ensin haetaan sijoittamislupa (arvioidaan sijainnin sopivuus, kuten etäisyydet ja maisema), jonka jälkeen haetaan varsinainen rakentamislupa (tekniset seikat). Haastatellut rakennuslupaviranomaiset pitävät sijoittamislupamahdollisuutta hyödyllisenä uudistuksena erityisesti maatilojen tuulivoimaloiden tapauksissa.

Melumallinnus ja välkevaikutus

Jos tuulivoimalan melun epäillään ylittävän sallitut rajat, hakemukseen liitetään melumallinnus. Tuulivoimamelulle on asetettu Suomessa omat ulkomelutason ohjearvot (Valtioneuvoston säädös, 2015, 1107/2015, §3), jotka ovat tiukemmat kuin muulle ulkomelulle annetut ohjearvot (tiukemmat kuin yleiset ympäristömelun ohjearvot: päivällä 45 dB ja yöllä 40 dB pysyvissä ja vapaa-ajan asunnoissa sekä hoitolaitoksissa. Meluohjearvot koskevat myös voimalan omistajan asuinrakennusta. Tarvittaessa voidaan hakea vähäistä poikkeamaa, mutta pääsääntöisesti hankkeen tulee täyttää meluohjearvojen vaatimukset.

Tuulivoimaloiden aiheuttamalle varjovälkkeelle ei ole Suomessa virallista raja-arvoa, mutta käytännössä on sovellettu Ruotsin suositusta (enintään 8 tuntia vuodessa). Maatilakokoluokan pienempien voimaloiden kohdalla välkehaitta ei yleensä muodostu merkittäväksi, ellei asutusta ole poikkeuksellisen lähellä.

Maisema-alueet ja maisemasovite

Etelä-Pohjanmaalla monet maatilat sijaitsevat lakeusalueilla, joista osa on valtakunnallisesti tai maakunnallisesti arvokkaita maisema-alueita. Jos tuulivoimala suunnitellaan tällaiselle alueelle, sen kokoa rajoitetaan, jotta siitä ei tule maisemaa hallitsevaa elementtiä. Maisema-alueilla hanke edellyttää laajempaa kuulemista ja usein myös maisemasovitteen (havainnekuvat eri suunnista) toimittamista. Maisema-alueiden rajaukset löytyvät Paikkatietoikkuna-karttapalvelusta (Paikkatietoikkuna n.d.) Voimalan vaikutus maisemaan arvioidaan tapauskohtaisesti, ja esimerkiksi 20 m korkuinen voimala voidaan katsoa vähäiseksi muutokseksi, kun taas 50 m masto vaatii jo laajemman käsittelyn.

Naapurien kuuleminen ja viranomaislausunnot

Rakentamislupahakemukseen liittyy aina naapurien kuuleminen. Kuuleminen ei ole sama kuin suostumus ja lupa voidaan myöntää, vaikka kaikki naapurit eivät kannattaisi hanketta. Käytännössä kuitenkin avoin keskustelu ja tiedottaminen helpottavat prosessia ja ehkäisevät valituksia. Melu- ja välkeselvitysten tulokset kannattaa jakaa naapureille. Puutteellinen kuuleminen voi johtaa valituksiin tai jopa luvan kumoamiseen. Kunnat kuulevat yleensä kaikkia, joihin hanke voi olennaisesti vaikuttaa, ei vain suoria rajanaapureita.

Rakennusvalvonta pyytää lupahakemuksesta lausunnot eri viranomaisilta tarpeen mukaan. Yleensä pyydetään ainakin pelastusviranomaisen (paloturvallisuus, etäisyydet) ja ympäristöterveysviranomaisen (meluasiat) lausunnot. Jos voimala sijoittuu arvokkaalle maisema-alueelle, lausunto pyydetään myös ELY-

keskukselta ja Museovirastolta. Maakunnallisesti merkittävissä hankkeissa lausuu lisäksi maakuntaliitto. Pohjavesialueilla huomioidaan erityisesti perustusten suojaus.

Turvallisuus, sijoittelu ja lentoestelupa

Pelastusviranomaiset korostavat tuulivoimalan sijoittelussa turvallisuutta. Tuulivoimala on tulipalotilanteessa vaikeasti sammutettava kohde, mistä johtuen voimala tulee sijoittaa riittävän kauas sekä naapureiden että oman tilan rakennuksista. Kuntien rakennusjärjestykset määrittävät minimietäisyydet tontin rajasta (yleensä vähintään voimalan korkeus), mutta pelastusviranomainen määrittelee voimalat kuitenkin palovaarallisiksi, jolloin minimietäisyys naapuriin on vähintään 25 metriä.

Yli 30 m korkeat voimalat vaativat usein Traficomin lentoesteluvan (Ilmailulaki, 864/2014, §158). Lentoestelupa tarvitaan, jos voimala ulottuu yli 30 metrin korkeuteen ja sijaitsee 12 km:n etäisyydellä varalaskupaikan tai muun lentopaikan mittapisteestä. Yli 50 m korkuisista voimaloista on aina pyydettävä Puolustusvoimien lausunto (Puolustusvoimat, n.d.), ja myös alle 50 m voimaloista, jos ne sijoittuvat Puolustusvoimien alueen läheisyyteen. Puolustusvoimat arvioi vaikutukset maanpuolustukseen, erityisesti ilmavalvontatutkien toimintaan. Lausunnossa voidaan myös asettaa ehtoja, kuten lentoestevalojen asentaminen.

Kaavatilanne ja tekniset vaatimukset

Tuulivoimalan luvanvaraisuus ja lupaprosessin etenemispolku riippuvat kaavatilanteesta. Asemakaava-alueella rakentaminen voi edellyttää kaavamuutosta, yleiskaava-alueella yksittäinen voimala yleensä sallitaan, mutta useampi voimala voi vaatia tuulivoimaosayleiskaavan. Kaavoittamattomalla alueella rakennuslupa voidaan myöntää, mutta yleensä sitä ennen tehdään suunnittelutarveratkaisu tai poikkeamislupa. Yleissääntönä on, että erityinen suunnitelma ohittaa yleisemmän.

Rakennusluvan hakija toimittaa voimalasta tarvittavat suunnitelmapiirustukset ja -asiakirjat, kuten mittapiirrokset ja asemapiirros karttapohjalla. Lisäksi yleensä edellytetään havainnekuvat kahdesta suunnasta (ns. maisemasovite). Teknisten piirustusten osalta voimalan valmistaja toimittaa yleensä riittävät tiedot. Erityistä huomiota on kiinnitettävä perustamistapaan, erityisesti pehmeikköalueilla tai happamilla sulfaattimailla.

Rakennustarkastuksen linjaerot ja tulevaisuuden etäisyysvaatimukset

Etelä-Pohjanmaan haastatelluissa kunnissa ei ole suuria linjaeroja lupamenettelyissä: kaikki noudattavat samaa lakia ja ympäristöministeriön ohjeita [1]. Yli 30 m korkeat voimalat vaativat aina luvan, matalampien kohdalla päätös tehdään tapauskohtaisesti vaikutusten perusteella. Kuntaliiton ohjeen mukaan (Jääskeläinen L., 2021) vähintään 30 m korkea masto tai tuulivoimala vaatii rakentamisluvan, matalampien kohdalla ratkaisu

tehdään tapauskohtaisesti.

Huhtikuussa 2025 julkistettiin hallituksen puoliväliriihessä kirjaus tuulivoiman “sosiaalisen hyväksyttävyyden” lisäämiseksi (YLE, 2025). Ehdotuksessa esitetään lakiin säädettäväksi, että rakentamislupaa edellyttävä tuulivoimala on sijoitettava vähintään 8 kertaa voimalan kokonaiskorkeuden päähän lähimmästä olemassa olevasta tai kaavoitetusta asuinrakennuksesta. Lisäksi esitetään ns. suostumusmenettely, jossa lähemmäs voisi rakentaa ainoastaan kaikkien kyseisten asukkaiden nimenomaisella suostumuksella. Tämä olisi tarkoittanut käytännössä erittäin suuria suojaetäisyyksiä:

- Jos voimalan korkeus on 30 m (pieni pientuulivoimala napakorkeus ~30 m + lapa ~5 m), 8 × korkeus = 280 m.
- Jos voimalan korkeus on 60 m (tyypillinen uusi maatilamylly, napakorkeus ~50 m + lapa ~10 m), vaatimus olisi 480 m.

Etelä-Pohjanmaan kaltaisessa kulttuurimaisemassa, jossa asutus sijoittuu nauhamaisesti jokien ja teiden varsille, 480 metrin säde vapaata tilaa asutuksesta on harvoin löydettävissä, puhumattakaan suurempien voimalaitoksien (napakorkeus yli 200 m) tapauksissa, jolloin suojaetäisyydet ovat useampia kilometrejä. Käytännössä näin tiukka ehto olisi estänyt valtaosan uusista maatuulivoimahankkeista Etelä- ja Länsi-Suomessa ja huoli tästä tuotiin esiin kesän 2025 lausuntokierroksella, jossa lähes kaikki asiantuntijat vastustivat jäykkää etäisyysvaatimusta. Hallituksen viimeisin linjaus tuulivoiman vähimmäisetäisyydestä on 1,25 km, jota esitetään ensi vuoden alussa uudessa alueidenkäyttölaissa (STT, 2025).

Huhtikuussa 2025 esitettiin lakimuutosta, jonka mukaan tuulivoimalan pitäisi sijaita vähintään 8 kertaa voimalan korkeuden päässä lähimmästä asuinrakennuksesta. Tämä tarkoittaisi esimerkiksi 30 m korkuiselle voimalalle 240 m ja 60 m voimalalle 480 m suojaetäisyyttä. Etelä-Pohjanmaan kaltaisessa kulttuurimaisemassa näin tiukka ehto voisi estää suurimman osan uusista tilatuulivoimaloista tiheämmin asutuilla alueilla. Joissain kunnissa on jo asetettu tätäkin tiukempia ehtoja (esim. Ilmajoella 3 km, Evijärvellä 4 km). Lakimuutoksen kohtalo ratkaistaan vuoden 2025 lopulla.

FarmiTuuli-hanketta rahoittaa Maaseuturahasto, ja yksityistä rahoitusta ovat myöntäneet Töysän Säästöpankkisäätiö, Itikka Osuuskunta ja MTK-säätiö. Tutustu hankkeeseen: FarmiTuuli**Suvi Karirinne**
TKI-erityisasiantuntija, projektipäällikkö
SEAMK

Kirjoittaja on FarmiTuuli-hankkeen projektipäällikkö.

Viitteet

1 Ilmailulaki 864/2014, 15 luku §158. Finlex (Lainsäädäntö): Lentoesteet https://www.finlex.fi/fi/lainsaadanto/2014/864#chp_15__sec_158

2 Jääskeläinen, Lauri (2021): Rakentamislaki ja rakennusvalvonta. Suomen Kuntaliitto ry, Helsinki. (Ks. s. 25: tuulivoimaloiden lupakynnystä koskeva linjaus.) https://www.kuntaliitto.fi/sites/default/files/media/file/Rakentamislaki%20pitk%C3%A4%201.pdf, viitattu 29.11.2025

3 Paikkatietoikkuna-karttapalvelu: Valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet. https://kartta.paikkatietoikkuna.fi/, viitattu 29.11.2025

4 Puolustusvoimat, Ohje Puolustusvoimien toiminnan huomioonottamiseksi tuulivoimarakentamisessa, n.d.).https://puolustusvoimat.fi/tuulivoimaloiden- lausuntoprosessi, viitattu 29.11.2025

5 Rakentamislaki, 705/2023, Rakentamislaki | 751/2023 | Suomen säädöskokoelma | Finlex, viitattu 29.11.2025

6 STT, 28.11.2025, Kokoomuksen Sammallahti: Hallitus turvaa miljardiluokan tuulivoimainvestoinnit Suomeen | Kokoomuksen eduskuntaryhmä

7 Valtioneuvosto, säädös tuulivoimalan ulkomelutasoista, 1107/2015, §3, https://www.finlex.fi/fi/lainsaadanto/saadoskokoelma/2015/1107#OT1, viitattu 29.11.2025

8 YLE, 15.7.2025, Tuulivoimaloille ehdotettu minimietäisyys asutuksesta saa täystyrmäyksen kunnilta – lausuntokierros päättyi juuri | Kotimaa | Yle